

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน นั้นในการศึกษาได้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน รวมทั้งสิ้น 566 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นลูกหนี้ที่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตรงตามกำหนด 470 ตัวอย่าง และลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตรงตามกำหนด 96 ตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยใช้แบบจำลองโลจิท (Logit Model) โดยเทคนิควิธีวิเคราะห์การประมาณภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates: MLE) และเทคนิควิเคราะห์โดยวิธี Marginal effects เพื่อศึกษาโอกาสความน่าจะเป็น (Probability) ของปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระคืนเงินกู้

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน จำนวน 566 ราย พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 343 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.60 มีอายุในช่วง 41-50 ปี จำนวน 288 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.30 มีสถานะภาพสมรส จำนวน 454 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.20 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าจำนวน 452 ราย คิดเป็นร้อยละ 79.86 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมจำนวน 288 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.90 มีระยะเวลาในการประกอบอาชีพอยู่ในช่วง 11-20 ปี จำนวน 293 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.80 มีรายได้ทั้งครัวเรือนเฉลี่ยในช่วง 5,001-10,000 บาทจำนวน 358 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.30 มีแหล่งเงินทุนสำรองที่นอกเหนือจากรายได้จากการประกอบอาชีพและเงินฝากออมทรัพย์ที่ฝากกับกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 387 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.40 และจากกลุ่มผู้ที่มีแหล่งเงินทุนสำรองจำนวน 387 รายนั้นพบว่า ส่วนใหญ่มีเงินทุนสำรองอยู่ในกลุ่มกลุ่มออมทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 48.59 โดยมีผู้เลือกเป็นจำนวน 275 ราย และจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 566 ราย พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนผู้ทำงานมีรายได้ในครัวเรือนไม่เกินสองคนจำนวน 426 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.30 มีจำนวนบุคคลที่ต้องรับภาระเลี้ยงดูในครอบครัวจำนวน 1 คน จำนวน 228 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.28 มีขนาดพื้นที่ถือ

ครองไม่เกิน 10 ไร่ จำนวน 349 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.70 มีขนาดที่อยู่อาศัยไม่เกิน 1 ไร่ จำนวน 381 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.30 มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองจำนวน 562 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.30 มีผู้ที่มีพื้นที่ทำการเกษตร 489 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.40 มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองจำนวน 485 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.18 โดยส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรไม่เกิน 10 ไร่ จำนวน 337 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.92 ไม่มีพื้นที่ประกอบอาชีพอื่นๆ 556 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.23 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกในช่วง 6-10 ปีจำนวน 529 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.46 มีการถือหุ้นในกองทุนหมู่บ้านในจำนวนน้อยกว่า 5 หุ้นจำนวน 537 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.90 มีจำนวนเงินสัจจะออมทรัพย์ฝากกับกองทุนหมู่บ้านในช่วง 1,501-2,000 บาท จำนวน 338 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.70 ได้เข้าร่วมประชุมสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทุกครั้งจำนวน 491 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.75

เมื่อพิจารณาด้านการกู้ยืมพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านเป็นจำนวนเงินระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 254 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.88 มีวัตถุประสงค์ที่ขอกู้เงินเพื่อการเกษตรจำนวน 438 ราย คิดเป็นร้อยละ 77.39 ใช้เงินกู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ร้อยละ 100 จำนวน 553 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.70 มีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้านร้อยละ 6.00 ต่อปี จำนวน 521 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.00 ไม่มีหนี้สินอื่นๆ ที่นอกเหนือจากกองทุนหมู่บ้านจำนวน 456 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.57 มีหนี้สินอื่นๆ ที่นอกเหนือจากกองทุนหมู่บ้านจำนวน 110 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.40 ซึ่งส่วนใหญ่มีแหล่งที่หนี้สินอื่นๆ เป็นธนาคารของรัฐคิดเป็นร้อยละ 66.57 โดยมีผู้เลือกจำนวน 82 ราย โดยมีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราร้อยละ 7 ต่อปี ได้ชำระคืนเงินกู้ครั้งเดียวพร้อมดอกเบี้ยจำนวน 454 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.21 มีผู้ที่ชำระคืนเงินกู้ทั้งจำนวนแก่กองทุนหมู่บ้านแล้วเป็นจำนวนทั้งสิ้น 485 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.69 ซึ่งส่วนใหญ่ชำระคืนเงินกู้ด้วยผลตอบแทนจากการลงทุนจากเงินกู้กองทุนหมู่บ้านในอัตราร้อยละ 26-50 ของเงินที่นำมาชำระคืน มีผู้เลือกตอบจำนวน 192 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.17 รองลงมาคือชำระคืนเงินกู้ด้วยเงินจากการประกอบอาชีพในอัตราร้อยละ 76-100 ของเงินที่นำมาชำระคืน มีผู้เลือกตอบจำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.64 ขอู้ใหม่กับกองทุนหมู่บ้านเมื่อชำระคืนเงินกู้หมดแล้ว จำนวน 342 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.43 จากกลุ่มตัวอย่างของผู้ที่ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ทั้งสิ้น 96 ราย พบว่า ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการผิดนัดชำระคืนเงินกู้แก่กองทุนหมู่บ้านเป็นระยะเวลามากกว่า 6 เดือนขึ้นไปเป็นจำนวน 81 ราย คิดเป็นร้อยละ 84.38

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกิดจากตัวผู้กู้ที่ทำให้ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด จากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 96 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด พบว่า ปัจจัยในเรื่องมีผู้ค้างชำระคืนเงินกู้หรือผิดนัดชำระคืนเงินกู้ จึงทำให้ไม่ยอมชำระคืนเงินกู้ตามกำหนดเป็นปัจจัยที่มีผู้เลือกตอบมากที่สุดจำนวน 77 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.21 รองลงมาคือ ปัจจัย

ในเรื่องมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงซึ่งมีผู้เลือกตอบจำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.00 ถัดมาเป็น ปัจจัยในเรื่องรายได้ที่ได้รับมีจำนวนที่ลดลงซึ่งมีผู้เลือกตอบจำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.92 ส่วนปัจจัยที่เกิดจากตัวผู้กู้ที่ทำให้สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด จากกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดจำนวน 470 ตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยในเรื่องไม่ต้องการถูกคิดตามหนี้เป็น ปัจจัยที่มีผู้เลือกตอบมากที่สุดเป็นจำนวน 404 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.96 รองลงมาคือ ปัจจัยเรื่องไม่ต้องการถูกดำเนินคดีซึ่งมีผู้เลือกตอบจำนวน 355 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.53 ถัดมาคือ ปัจจัยเรื่องการลงทุนประสบผลสำเร็จซึ่งมีผู้เลือกตอบจำนวน 344 ราย คิดเป็นร้อยละ 73.19

เมื่อพิจารณาปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อความสามารถชำระคืนเงินกู้แก่กองทุนหมู่บ้าน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 566 ตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยด้านภัยธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกผลผลิตหรือวัตถุดิบไม่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระคืนเงินกู้ โดยมีผู้เลือกตอบจำนวน 555 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.06 ส่วนปัจจัยด้านตลาดผลผลิตกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกผลผลิตมีไม่มากเกินความต้องการของตลาดเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระคืนเงินกู้ซึ่งมีผู้เลือกตอบจำนวน 529 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.46 ปัจจัยด้านค่านิยมและเทคโนโลยีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกผู้บริโภคไทยยังคงค่านิยมในการบริโภคสินค้าแบบเดิมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระคืนเงินกู้ โดยมีผู้เลือกตอบจำนวน 409 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.26 และปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกผู้บริโภคไทยไม่เลือกใช้จ่ายซื้อของเฉพาะสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวันเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระคืนเงินกู้ ซึ่งมีผู้เลือกตอบจำนวน 274 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.41

ผลการศึกษาทัศนคติของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่กู้เงินที่มีต่อการบริหารจัดการของคณะกรรมการผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 566 ราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความเห็นต่อคณะกรรมการในเรื่องคณะกรรมการมีความรอบรู้เรื่องระเบียบของกองทุนหมู่บ้านในระดับมากที่สุดเป็นจำนวน 258 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.58 รองลงมาคือ มีความเห็นว่าคณะกรรมการมีการประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ หรือระเบียบกองทุนหมู่บ้านมากที่สุดเป็นจำนวน 233 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.17 และมีความเห็นว่า คณะกรรมการมีการประชาสัมพันธ์ระดับมากที่สุดเป็นจำนวน 228 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.28 ตามลำดับ โดยความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 566 ราย พบว่า ในส่วนที่เป็นข้อความเชิงบวก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง ว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจัดตั้งขึ้นเพื่อให้ประชาชนสามารถกู้เงินไปพัฒนาการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ ซึ่งจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นจำนวน 564 ราย

คิดเป็นร้อยละ 99.60 รองลงมาคือมีความเข้าใจในระดับสูง ว่าเงินที่กู้จากกองทุนหมู่บ้านต้องนำไปใช้เพื่อการลงทุนหรือพัฒนาการประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และลดรายจ่ายเป็นจำนวน 558 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.60 ส่วนผลการศึกษาในส่วนที่เป็นข้อความเชิงลบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูงว่าเงินกู้ที่ได้รับจากกองทุนหมู่บ้านไม่ถือเป็นเงินช่วยเหลือจากรัฐ ผู้ที่มีความจำเป็นต้องชำระคืนเงินกู้จำนวน 523 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.40 รองลงมาคือมีความเข้าใจในระดับปานกลางว่าการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินต้องจัดทำคำขอกู้โดยจำเป็นต้องระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจนจำนวน 354 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.50 และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในภาพรวมมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดในสัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อความซื่อสัตย์สุจริตของคณะกรรมการว่าคณะกรรมการมีความซื่อสัตย์สุจริตในระดับมากและมากที่สุด เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุด ซึ่งทำให้มีโอกาสสามารถชำระคืนเงินกู้แก่กองทุนหมู่บ้านได้ตามกำหนด เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.09 รองลงมาได้แก่ ผลผลิตตรงกับความต้องการของตลาด และจำนวนเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านไม่เกิน 10,000 บาท โดยปัจจัยทั้งสองมีโอกาสที่จะสามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 14-17 ส่วนปัจจัยอีกห้าปัจจัย ได้แก่ ผลผลิตที่สามารถให้ผลตอบแทนภายในระยะเวลาอันสั้น อายุไม่เกิน 45 ปี รายได้ของทั้งครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีความเข้าใจว่าเงินกองทุนหมู่บ้านไม่ใช่เงินสงเคราะห์ และหากมีการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์จะมีจำนวนเงินหมุนเวียนในกองทุนเพิ่มมากขึ้น และระยะเวลาในการประกอบอาชีพระหว่าง 21-30 ปี ทำให้มีโอกาสที่จะสามารถชำระคืนเงินกู้แก่กองทุนหมู่บ้านได้ตรงตามกำหนดเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 3-8 ในขณะที่การมีขนาดที่ดินที่ถือครองมากกว่า 10 ไร่ขึ้นไป จะมีโอกาสที่จะสามารถชำระคืนเงินกู้แก่กองทุนหมู่บ้านได้ตรงตามกำหนดเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.76

ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านด้านคณะกรรมการและด้านการกู้ยืมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 566 ราย พบว่า ไม่มีปัญหาทั้งด้านคณะกรรมการและด้านการกู้ยืม

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตรงตามกำหนด และผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ควรจะนำไปใช้ประโยชน์ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายกองทุนหมู่บ้าน การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษกับปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวได้แก่ปัจจัยทางด้านคณะกรรมการมีความซื่อสัตย์สุจริต โดยควรให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านพิจารณาถึงความซื่อสัตย์สุจริตของผู้ที่จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการ โดยให้เป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง นอกเหนือจากการคัดเลือกคณะกรรมการจาก ความรู้ ความสามารถความรับผิดชอบ ความเสียสละที่จะบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และการเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้าน เนื่องจากหากคณะกรรมการมีความซื่อสัตย์สุจริตจะทำให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมีความน่าเชื่อถือไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาเงินกู้ยืมให้แก่สมาชิก การดูแล การจัดสรรดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งหากคณะกรรมการไม่ทุจริต ไม่นำเงินกองทุนหมู่บ้านไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ไม่ยักยอกเงินกองทุนหมู่บ้าน หรือกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านแล้วชำระคืนเงินกู้ตรงตามกำหนด ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้กู้เงิน ก็จะทำให้สมาชิกที่กู้เงินกองทุนเกิดความเชื่อถือ และยินยอมปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน รวมไปถึงการชำระคืนเงินกู้ให้ตรงตามกำหนดด้วย นอกจากนี้ควรมีการรณรงค์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ให้คณะกรรมการพัฒนาคุณสมบัติเฉพาะของการเป็นกรรมการกองทุนนั้นคือการเป็นผู้มีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการในรูปร่างวัด หรือประกาศนียบัตรแก่ผู้ที่ทำงานให้กองทุนหมู่บ้านด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

ปัจจัยต่อมาคือ ผลผลิตตรงกับความต้องการของตลาด โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเข้ามาแนะนำให้ความรู้แก่สมาชิกในการนำเงินกู้ไปใช้เพื่อประกอบกิจกรรมประเภทที่ให้ผลตอบแทนสูงภายในระยะเวลาอันสั้น และเป็นที่ต้องการของตลาด เช่น มีการจัดส่งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพ แนะนำอาชีพ หรือพัฒนาศักยภาพของการประกอบอาชีพเดิมที่มีอยู่ให้แก่สมาชิก เพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ หรือ การหาตลาดรองรับผลผลิตของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านโดยอาจทำร่วมมือกับเอกชนในการรับซื้อผลผลิตของสมาชิก ซึ่งจะทำให้ผู้กู้สามารถชำระคืนได้ตรงตามกำหนดได้อย่างยั่งยืน

ปัจจัยต่อมาคือจำนวนเงินให้กู้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ในการพิจารณาให้เงินกู้แก่สมาชิกควรจะให้เงินกู้ที่เหมาะสมกับระดับรายได้ที่ได้รับในปัจจุบันของผู้ขอกู้ วัตถุประสงค์ของการขอกู้ แหล่งที่มาของเงินที่จะนำมาชำระคืน ความชำนาญในการประกอบอาชีพ หรือ กิจการที่จะนำเงินกู้ไปลงทุน เป็นต้น ซึ่งการให้กู้ในจำนวนเงินที่สูงจะทำให้เกิดความเสี่ยงต่อความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ในอนาคตได้ อีกทั้งยังควรพิจารณาถึงภาระหนี้สินอื่นๆ หรือภาระรายจ่ายของผู้กู้ว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งหากมีจำนวนมากก็มีโอกาสที่จะไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตรงตามกำหนด

5.2.1 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- 1) ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะสมาชิกที่กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอป่าซางเท่านั้น แต่เนื่องจากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการดำเนินการในทุกพื้นที่และต่างก็มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เช่น สภาพความเป็นอยู่ ลักษณะอาชีพ โครงสร้างประชากร สภาพทางเศรษฐกิจ เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาเรื่องนี้ในพื้นที่อื่นๆ อาจให้ผลการศึกษาที่แตกต่างกันได้
- 2) ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งเมื่อเวลาเปลี่ยนไปผลการศึกษาก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้